

SLOVENSKÁ ŠTATISTIKA a DEMOGRAFIA

SLOVAK STATISTICS
and DEMOGRAPHY

3/2023

ročník/volume 33

Recenzovaný vedecký časopis so zameraním na prezentáciu moderných štatistických a demografických metód a postupov.

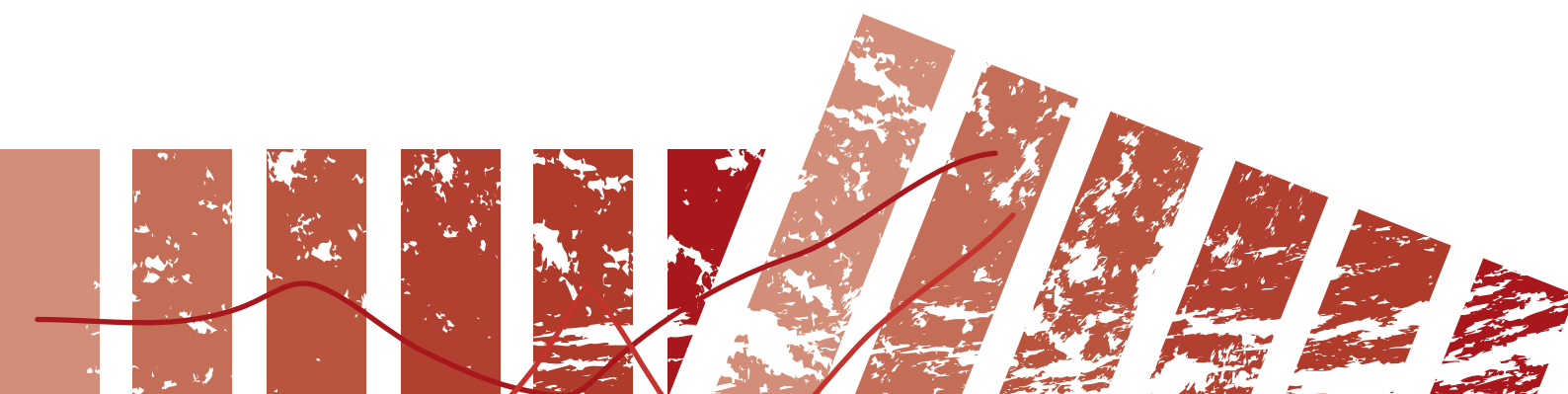
Scientific peer-reviewed journal focusing on the presentation of modern statistical and demographic methods and procedures.

Článok/Article: 8

Typ článku/Type of article: informácia/information

Strany/Pages: 78 – 80

Dátum vydania/Publication date: 15. júl 2023/July 15, 2023

Informácia/Information

MEDZINÁRODNÝ WORKSHOP KRAJÍN VYŠEHRADSKÉJ ŠTVORKY NA TÉMU MODERNIZÁCIA ŠTATISTIKY SPOTREBITEĽSKÝCH CIEN

INTERNATIONAL WORKSHOP OF THE VISEGRAD COUNTRIES ON MODERNIZATION OF THE CONSUMER PRICE STATISTICS

V dňoch 23. a 24. marca 2023 sa na pôde Štatistického úradu SR konal medzinárodný workshop na tému **Modernizácia štatistiky spotrebiteľských cien**, na ktorom sa zúčastnili experti z Českého štatistického úradu, Štatistického úradu Poľska a Maďarského centrálného štatistického úradu. Workshop sa konal na základe dodatku V k Memorandu o porozumení a spolupráci medzi štatistickými úradmi krajín Vyšehradskej skupiny. Bol zameraný na výmenu skúseností národných štatistických úradov krajín V4 v oblasti modernizácie cenových štatistík. Z vystúpení účastníkov jednoznačne vyplývala snaha o modernizáciu cenových štatistík minimálne v dvoch rovinách: cez zabezpečenie nových zdrojov údajov a aplikovaním nových metód ich štatistického spracovania.

Význam workshopu zdôraznil aj predseda Štatistického úradu SR pán Peter Peťko, ktorý po privítaní zúčastnených, otvoril podujatie.

Zdroj: vlastná fotografia

Prvou nosnou témou workshopu bola spolupráca s obchodnými reťazcami pri získavaní transakčných údajov o predaji, tzv. skener data a ich využitie na skvalitnenie výpočtu indexu spotrebiteľských cien. Ako uviedli v prezentáciách Petra Mazureková (*Spôsob využitia skener dát na Štatistickom úrade SR*) a kolegovia z Českého štatistického úradu pod vedením jeho podpredsedu Jaroslava Sixtu (*Implementácia skener dát do oficiálnej českej štatistiky*), využívanie transakčných údajov obchodných reťazcov je trend, ktorý sme zachytili aj v našom regióne. Využívanie týchto údajov umožní významnú úsporu osobných nákladov elimináciou ich zberu v teréne a súčasne významným spôsobom skvalitní údajovú základňu na výpočet indexu spotrebiteľských cien.

Jacek Białek zo Štatistického úradu Poľska vo svojej prezentácii *Spracovanie skenerových dát a výpočty cenového indexu* ukázal rôzne spôsoby výpočtu indexu spotrebiteľských cien vrátane zhodnotenia ich využiteľnosti na účely cenovej štatistiky. V príspevku riešil nielen využiteľnosť bilaterálnych, ale aj multilaterálnych metód výpočtu indexov vrátane ich interpretácie, pričom predstavil aj ním vytvorenú knižnicu indexov v programovacom prostredí R.

Druhou nosnou témou workshopu bolo využitie webscrapingu na účely cenových štatistík. Túto tému prvý deň uzavrela prezentácia Petra Knížata zo Štatistického úradu SR s názvom *Web scraping dát v indexoch spotrebiteľských cien*. Prezentácia Petra Knížata ukázala, že potenciál na modernizáciu štatistiky spotrebiteľských cien má aj využitie tzv. web scrapovaných dát. Prezentácia vychádzala z dát, ktoré boli scrapované z portálu cenového porovnávača Heureka. Peter Knížat odprezentoval aj obmedzenia tohto zdroja údajov, nakoľko obsahuje len predajné ceny bez údajov o predaných množstvách. Tieto nevýhody web scrapovaných údajov znamenali, že Štatistický úrad SR zahájil komunikáciu so spoločnosťami podnikajúcimi v oblasti e-commerce s cieľom využívať tzv. dátové feedy.

Spolupráca Štatistického úradu SR so spoločnosťou Heureka Group vyriešila nielen etický problém scrapovania dát z ich webových stránok, ale zabezpečila poskytovanie tzv. dátových feedov, ktoré obsahujú nielen údaje o predajných cenách, parametre predávaných tovarov zo širokej škály e-shopov, ktoré zastrešuje spoločnosť Heureka Group, ale aj údaje o predaných množstvách, čím tieto údaje už majú charakter tzv. on line transakčných dát. O ich využití na účely cenovej štatistiky hovoril vo svojom príspevku *Digitálne riadený zber dát z elektronického obchodu* na úvod druhého dňa workshopu Martin Faith. Tento príspevok vznikol v rámci projektu Dynamický cenový model, ktorý sa realizuje v Štatistickom úrade SR a ktorý je financovaný z Európskych štrukturálnych fondov.

Na tému webscrapingu nadviazal vo svojej prezentácii *Nové zdroje údajov (CPI/HICP) – úspechy grantového projektu 2020/2022* Péter Quittner z Maďarského centrálného štatistického úradu. Projekt si stanovil podobné ciele ako prezentácie predchádzajúcich účastníkov: identifikovať možnosti nových zdrojov údajov a začať ich implementovať do výpočtu indexu spotrebiteľských cien. Zaujímavá bola široká škála zozbieraných a spracovaných údajov, pričom zaujali napr. výstupy z údajov o predaji ojazdených áut, údajov z čerpacích staníc a údajov o dovolenkovom ubytovaní. Bolo vidieť veľkú podobnosť medzi prístupmi jednotlivých prezentujúcich, ktorá spočívala aj vo využití umelej inteligencie pri klasifikácii produktov, ako aj podobné prístupy pri analýze a interpretácii získaných výstupov.

Posledný príspevok druhého dňa workshopu bol trochu iného charakteru, ale ukázal, že aj administratívne zdroje údajov majú ešte potenciál na modernizáciu cenových štatistík, čo potvrdil vo svojej prezentácii *Nový zdroj údajov v štatistike cien nehnuteľností* Martin Jankovič zo Štatistického úradu SR. Preberanie údajov z Úradu geodézie kartografie a katastra zrealizovalo index cien nehnuteľností, pretože sa začalo pracovať nie s ponukovými cenami ale realizačnými, ktoré vytvárajú reálnejší obraz o dianí na realitnom trhu. Takisto zvýšený počet zaznamenaných transakcií zvýšil aj kvalitu poskytovaných výstupov.

Na záver workshopu zúčastnení konštatovali, že toto stretnutie a výmena skúseností naštartovali ďalšiu a intenzívnejšiu spoluprácu medzi štatistickými úradmi krajín V4. Ukázalo sa, že v mnohých prípadoch experti zúčastnených krajín riešia rovnaké problémy, čelia podobným výzvam, majú podobné ciele, a ako bolo povedané v závere stretnutia, je pred nami ešte dlhá cesta.

Ing. Peter MIŽIK

Autor pracuje v Štatistickom úrade SR ako riaditeľ odboru administratívnych zdrojov údajov.